तयार नेपालः विपद जोखिम व्यवस्थापन सुधार आयोजना

घोराही उप-महानगरपालिका स्तरिय आर्थिक पुनरुत्थान योजना

Scanned with CamScanner

घोराही उप-महानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

घोराही, दाङ, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

फोन-फ्याक्स

०८२-५६०१६२, ५६०२४३,
५६१२६८, ५६०७००,
५६०४९९

www. ghorahimun.gov.np

मन्तव्य

सर्वप्रथम त विश्वमै महामारीको रुपमा सृजित कोरोना भाईरस संक्रमणबाट बच्न आवश्यक स्वास्थ्य सुरक्षा सतर्कता अपनाउन सवै नगरबासीमा हार्दिक अपिल गर्दछु। यो विषम परिस्थितिमा नागरिकहरुको स्वास्थ्य सुरक्षाका निम्ति अहोरात्र खट्ने हाम्रा जनप्रतिनिधि, स्वास्थ्य कर्मि विभिन्न शाखा महाशाखाका कर्मचारी लगायत सरोकारवाला निकायहरु प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। कोरोना महामारीको संक्रमणलाई न्युनीकरण गर्न अझै हामी सचेत र स्वास्थ्य सजकता अपनाउने तर्फ अनुशासित बन्न आवश्यक छ। वितेको आर्थिक वर्षको अन्तय तर्फ आईपुग्दा र कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयन अन्तिम चरणमा कोरोना संकट आईपरेका कारण सहजढंगले सवै कार्यक्रम सम्पन्न गर्न सकिएन। जनतासंग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने योजनालाई समेत थाती राखेर कोरोना भाइरसको जोखिमवाट जनताको ज्यान जोगाउने कार्यमा सरिक हुनु वाध्यता बन्यो सोही अनुरुप हाम्रा कार्यक्रमहरु विशेषगरि कोरोना रोकथाममा केन्द्रित रहे र हालसम्म पनि कोरोनाको जोखिम अन्तय भइनसकेको परिस्थिति यथावत नै छ। यस परिस्थितिसंग सामना गरि नगरपालीका अगाडी बढ्नुको विकल्प छैन तसर्थ कोरोनासंग जुध्दै अगाडी बढने परिस्थितिमा श्रोत साधन तथा प्राविधिक ज्ञानको आवश्यकता अझ महत्वपुण नै हुन्छ यस परिस्थितिमा यस नगरपालीकासंग हातेमालो गरि कोरोना संकटले पारेका आर्थिक, सामाजिक, मनोवैज्ञानिक असरहरुलाई कम गर्न साझेदार तथा हिस्सेदारको रुपमा हाम्रा नागरिकको आर्थिक पुनर्लाभ गर्ने हेतुले जनताको जिवनयापनलाई सहज बनाउन नेपालकै ठुलो घोराही उपमहानगरपालीकालाई छनौट गरि कार्यक्षेत्र बनाउन सहयोग गर्ने संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय तथा USAID (TAYAR Nepal कार्यक्रम प्रति हार्दिकता प्रकट गर्न चाहन्छु साथै यस परियोजनाले राखेका उदेश्यहरु र नगरपालीकाका उदेश्यलाई एकाकार गरि आत्म निर्भर कृषि उत्पादन, रोजगारी सिर्जना गरि जनताको आर्थिक सामाजिक र मनोवैज्ञानिक पाटोलाई वलियो बनाउन प्रयास गर्नेछौ साथै यस परियोजना बमोजिम तयार गरिएको आर्थिक पुनर्लाभ योजनाको उदेश्य घोराही उपमहानगरपालीका भित्र यस कोरोना भाइरसको कारण पर्न गएको आर्थिक क्षतिलाई न्युनीकरण गरि जिविकोपार्जनलाई सहज गर्न अल्पकालिन र दिर्घकालीन योजना तयार गरि पुनर्लाभ प्राप्त गर्न यस TAYAR Nepal परियोजनाले यस उपमहानगरपालीकालाई गरेको सहयोगको लागि धन्यवाद ज्ञापन गर्दै आगामी दिनमा पनि सहयोगको अपेक्षा गर्दै हाम्रो तर्फवाट गर्ने सहयोगको पनि प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु।

अन्त्यमा यस नगरपालीकाको आर्थिक पुनर्लाभ योजना निर्माण गर्न सहयोग गर्ने संपुर्ण TAYAR Nepal का टिमलाई धन्यवाद दिदै यसको कार्यान्वयनमा विशेष ध्यान दिने छौ।

मिति: २०७७ पौष २८ गते

नरुलाल चौधरी
(नगर प्रमुख)
घोराही उपमहानगरपालिका

नरुलाल चौधरी
नगर प्रमुख

Scanned with CamScanner

फोन-फ्याक्स
०८२-५६०१६२, ५६०२४३,
५६१२६८, ५६०७००,
५६०४११
www. ghorahimun.gov.np

घोराही उप-महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

घोराही, दाङ , लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

घोराही उप-महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय लुम्बिनी प्रदेश दाङ, नेपाल

मेरो दुई शब्द

सर्वप्रथम त विश्वमै महामारीको रुपमा सृजित कोरोना भाईरस संक्रमणबाट बच्न आवश्यक स्वास्थ्य सुरक्षा सतर्कता अपनाउन सबै नगरवासीमा हार्दिक अपिल गर्दछु । यो विषम परिस्थितिमा नागरिकहरुको स्वास्थ्य सुरक्षाका निम्ति अहोरात्र खट्ने हाम्रा जनप्रतिनिधि, स्वास्थ्य कर्मि विभिन्न शाखा महाशाखाका कर्मचारी लगायत सरोकारवाला निकायहरु प्रति आभार व्यक्त गर्दछु । कोरोना महामारीको संक्रमणलाई न्युनीकरण गर्न अझै हामी सचेत र स्वास्थ्य सजकता अपनाउने तर्फ अनुशासित बन्न आवश्यक छ । वितेको आर्थिक वर्षको अन्तय तर्फ आईपुग्दा र कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयन अन्तिम चरणमा कोरोना संकट आईपरेका कारण सहजढंगले सवै कार्यक्रम सम्पन्न गर्न सकिएन । जनतासंग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने योजनालाई समेत थाती राखेर कोरोना भाइरसको जोखिमवाट जनताको ज्यान जोगाउने कार्यमा सरिक हुनु वाध्यता बन्यो सोही अनुरुप हाम्रा कार्यक्रमहरु विशेषगरि कोरोना रोकथाममा केन्द्रित रहे र हालसम्म पनि कोरोनाको जोखिम अन्तय भइनसकेको परिस्थिति यथावत नै छ । यस परिस्थितिसंग सामना गरि नगरपालीका अगाडी वढ्नुको विकल्प छैन तसर्थ कोरोनासंग जुध्दै अगाडी बढने परिस्थितिमा श्रोत साधन तथा प्राविधिक ज्ञानको आवश्यकता अझ महत्वपुण नै हुन्छ यस परिस्थितिमा यस नगरपालीकासंग हातेमालो गरि कोरोना संकटले पारेका आर्थिक, सामाजिक, मनोबैज्ञानिक असरहरुलाई कम गर्न साझेदार तथा हिस्सेदारको रुपमा हाम्रा नागरिकको आर्थिक पुनर्लाभ गर्ने हेतुले जनताको जिवनयापनलाई सहज बनाउन नेपालकै ठुलो घोराही उपमहानगरपालीकालाई छनौट गरि कार्यक्षेत्र बनाउन सहयोग गर्ने संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय तथा USAID (TAYAR Nepal कार्यक्रम प्रति हार्दिकता प्रकट गर्न चाहन्छु साथै यस परियोजनाले राखेका उदेश्यहरु र नगरपालीकाका उदेश्यलाई एकाकार गरि आत्म निर्भर कृषि उत्पादन, रोजगारी सिर्जना गरि जनताको आर्थिक सामाजिक र मनोवैज्ञानिक पाटोलाई वलियो बनाउन प्रयास गर्नेछौ । यस परियोजनाले विशेष गरि पछाडी परेका महिला वालवालीका तथा जेष्ठ नागरिकहरु तथा असक्तहरु जुन यस कोरोना भाइरसको प्रभावबाट असाध्यै प्रभावित छन् जसको दैनिक जिवन चर्या व्यतित गर्न असहज परिस्थिती सिर्जना थियो यस्ता समुदायलाई प्राथमिकता दिई कार्यक्रम संचालन गरी पछाडी परेको वर्गको उत्थानमा सहयोग गरेकोले विशेष धन्यवाद दिदै यस परियोजना बमोजिम तयार गरिएको आर्थिक पुनर्लाभ योजनाको उदेश्य घोराही उपमहानगरपालीका भित्र यस कोरोना भाइरसको कारण पर्न गएको आर्थिक क्षतिलाई न्युनीकरण गरि जिविकोपार्जनलाई सहज गर्न अल्पकालिन र दिर्घकालीन योजना तयार गरि पुनर्लाभ प्राप्त गर्न यस TAYAR Nepal परियोजनाले यस उपमहानगरपालीकालाई गरेको सहयोगको लागि धन्यवाद ज्ञापन गर्दै आगामी दिनमा पनि सहयोगको अपेक्षा गर्दै हाम्रो तर्फबाट गर्ने सहयोगको पनि प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा यस नगरपालीकाको आर्थिक पुनर्लाभ योजना निर्माण गर्न सहयोग गर्ने संपुर्ण TAYAR Nepal का टिमलाई धन्यवाद दिदै यसको कार्यान्वयनमा विशेष ध्यान दिने छौ ।

मिति : २०७७ पौष २८ गते

सिता सिग्देल न्यौपाने
(नगर उपप्रमुख)
घोराही उपमहानगरपालिका

सीता सिग्देल न्यौपाने
उप-प्रमुख

Scanned with CamScanner

विषय सूची

१. कोभिड-१९ ले सामाजिक तथा आर्थिक क्षेत्रमा पारेको प्रभावको लेखाजोखा ३

२. आर्थिक पुनरुत्थान योजना ५

२.१ अल्पकालीन कार्ययोजना ५

२.२ दीर्घकालीन कार्ययोजना १०

Scanned with CamScanner

१ कोभिड-१९ ले सामाजिक तथा आर्थिक क्षेत्रमा पारेको प्रभावको लेखाजोखा

नेपालकै ठुलो उप-महानगरपालिका घोराहीलाई पनि अन्य नगरपालिकामा जस्तै वर्तमान महामारीको कारण निम्तिएको संकट टार्न ठूलो चुनौति छ । सिमित श्रोत-साधनका बाबजुत यस उपमहानगरपालिकाले विभिन्न राहत तथा सहयोगका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेको छ । आर्थिक बर्ष २०७६/७७ को अन्त्य सम्ममा उपमहानगरपालिकाले कोभिड-१९ को रोकथाम तथा व्यवस्थापनका लागि रु २.४७ करोड खर्च गरिसकेको छ । साउनको मध्यसम्ममा उपमहानगरपालिकाले करिब ६,३२९ भन्दा बढी घरधुरीलाई राहत सामग्री वितरण गरेको थियो । तथापि संक्रमण जोखिमको अनिश्चितता कायमै रहेको अवस्थामा उप-महानगरपालिकासामु आगामी दिनमा राहत वितरणलाई प्रभावकारी बनाउदै स्थानीय अर्थतन्त्रको पुनरुत्थान गर्नुपर्ने कार्यभार छ ।

वर्तमान महामारीको असर यस उपमहानगरपालिकामा उच्च छ । यहाँका एक चौथाई घरधुरी दैनिक-ज्यालादारी काम गरेर पेट पाल्छन् भने त्यति नै संख्याका घरधुरीहरू विप्रेषण (रेमिट्यान्स) मा आश्रित छन् । कोभिड-१९ को महामारीपश्चात ३,५०० भन्दा बढी व्यक्ति रोजगारी गुमाएर भारतलगायत तेस्रो मुलुकबाट नगरमा फर्किएका छन् । महामारी र बन्दाबन्दीका कारण बढी प्रभावित हुनेमध्ये दैनिक ज्यालादारी गर्नेहरू धेरै छन् र त्यसको असर बन्दाबन्दीपश्चात पनि परिरहेकै छ । यसका साथै यस उपमहानगरपालिका भित्रका आधाभन्दा बढी घरधुरी परिवारको कोही एक सदस्यले गर्ने आम्दानीमा निर्भर छन् ।

सर्वेक्षणमा सहभागीमध्ये १६.६ प्रतिशत घरधुरीले उनीहरूका परिवारको एक न एक सदस्यले कोभिड-१९ का कारण रोजगारी गुमाएको बताए । यस्तै ११.४३ प्रतिशत घरधुरीमा अन्यत्रबाट रोजगार छाडेर घर फर्किएका सदस्यहरू छन् । दैनिक खर्च चलाउन कोभिड-१९ महामारीपश्चात कुनै खालको ऋण वा कर्जा लिनेहरू ४५.२ प्रतिशत छन् ।

महामारीको सामाजिक असरलाई केलाउँदा अथक प्रयासका बीच पनि शिक्षा क्षेत्र नराम्ररी प्रभावित भएको छ । उपमहानगरपालिकाले रेडियो कार्यक्रमहरूमार्फत सिकाउने प्रणाली विकास गरेको भए पनि विद्यार्थीहरू त्यसमा अभ्यस्त नभएका कारण त्यो आशातित प्रभावकारी हुन सकिरहेको छैन । त्यस्तै निजी विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूले बन्दाबन्दीको अवधिमा तलव नपाएका कारण उनीहरूको दैनिक खर्च चलाउन धौधौ परिरहेको छ । यस उपमहानगरपालिकामा बन्दाबन्दीको अवधिमा खाद्यान्नलगायत अत्यावश्यक वस्तुहरूको अभाव नहोस् भनेर दाङ जिल्ला उद्योग वाणिज्य संघ र स्थानीय सरकार तथा सुरक्षा निकायहरू समेतको समन्वय र सहकार्यमा ३६ वटा सवारी साधनमार्फत घरदैलोमै सेवा प्रदान गरिएको थियो । अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति सहज बनाउन उक्त कदमले ठूलो भूमिका खेलेको थियो ।

Scanned with CamScanner

घोराही उपमहानगरपालिकाको अर्थतन्त्रको आधार मुख्यतया व्यापार/व्यवसाय हो । खुद्रा तथा होलसेल व्यवसायले बजारको ठूलो हिस्सा (बजारका करिब ७० प्रतिशत) ओगटेको छ । अधिकांश साना व्यवसायहरूको आम्दानीमा उल्लेख्य कटौती भएको छ । उनीहरूलाई दैनिक कार्यसञ्चालनको खर्च, विशेषगरी बहाल खर्च, कर्जाको व्याज र लगानी धान्न धौधौ परिरहेको छ । यस अध्ययनमा देखिएअनुसार कोभिड-१९ को महामारीका कारण बन्दाबन्दी अवधिमा करिब ६८ प्रतिशत मासिक व्यापारिक आम्दानीमा कमी आएको छ भने मासिक खर्चमा ६२ प्रतिशत कटौति भएको छ । त्यस्तै लकडाउन अवधिमा भएको कारोबारका आधारमा मासिक आम्दानी १०६ प्रतिशतले घटेको छ । बन्दाबन्दीपश्चात २० प्रतिशतले व्यवसायकै लागि भनेर थप कर्जा लिएका छन् । यसका साथै २० प्रतिशत व्यवसायीले कोभिड-१९ को असरकै कारण कामदार कटौति गरेको र अन्य १३ प्रतिशतले कामदारको तलव-सुविधा कटौति गरेको बताएका छन् ।

बहुसंख्यक व्यवसायहरू त्यसमा पनि महिलाका नाममा दर्ता भई सञ्चालन भइरहेका व्यवसायसँग धितो राख्ने बलियो आधार नभएका कारण सहुलियतपूर्ण पुनर्कर्जामा पहुँच पुग्न सकिरहेको छैन । महिलाहरूद्वारा सञ्चालित धेरै साना तथा घरेलु उद्योगहरू धरासायी भएका छन् । व्यवसायको मुख्य सिजन (माघदेखि वैशाख) मा बन्दाबन्दीका कारण उनीहरूले आफ्नो उत्पादन थोक तथा खुद्रा व्यापारीसम्म पुऱ्याउन सकेनन् । यस्ता उद्यमहरूले आफ्ना उत्पादन बिक्री गर्ने स्थलका रूपमा रहेका ठूला सहरहरूमा हुने मेला, महोत्सवहरू पनि यस वर्ष नभएका कारण ठुलो मात्रामा सामान बिक्री नभई थन्किएका छन् र व्यापारमा व्यापक क्षति भएको छ । यसको प्रत्यक्ष असर दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने कामदारहरूको आम्दानीमा पनि परेको छ ।

कोभिड-१९ का कारण उत्पन्न संकट कम गर्दै अर्थतन्त्रलाई पुनरुत्थान गर्न उपमहानगरपालिकाले चालु आवमा केही महत्वपुर्ण कार्यक्रमहरू अघि सारेको छ । जस्तैः कोभिड १९ व्यवस्थापन, स्वास्थ्य सेवामा सुधार, कृषि तथा पशुपालन विकास कार्यक्रम, शैक्षिक गतिविधिको निरन्तरता र व्यवस्थापन, श्रम बैंक, भूमि बैंक, परियोजना बैंकजस्ता अवधारणा लागु गरी रोजगारीको सिर्जना गर्ने आदि ।

माथि कोभिड-१९ को महामारीका कारण नगरपालिकामा परेका मुख्य असरहरू प्रस्तुत गरिएको छ । महामारीले घरधुरी र हरेक व्यवसायमा पारेको असरको विस्तृत विवरण अर्को दस्तावेजमा भएको 'कोभिड-१९ ले नीजि क्षेत्रमा पारेको असरको अवस्था लेखाजोखा प्रतिवेदन' मा हेर्न सक्नुहुनेछ ।

Scanned with CamScanner

२ आर्थिक पुनरुत्थान/पुनर्लाभ योजना

यो आर्थिक पुनरुत्थान योजना ढाँचा प्रतिवेदनमा प्रस्तुत गरिए बमोजिमको अवधारणामा आधारित छ । स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विषय ढाँचा प्रतिवेदनमा छुट्टै समेटिएकाले यस आर्थिक पुनरुत्थान योजनामा समावेश गरिएको छैन ।

उप-महानगरपालिकाले एउटा आर्थिक पुनरुत्थान योजना कार्यान्वयन टोली गठन गर्न उपयुक्त देखिन्छ । त्यस किसिमको टोलीलाई उपमहानगरपालिकाको जनप्रतिनिधिले नेतृत्व गरी प्रशासन तथा प्राविधिक कर्मचारीहरू, निजी क्षेत्रका संघ-संस्थाका प्रतिनिधिहरू, नागरिक समाजका प्रतिनिधिहरू र मुख्य राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरूलाई समेट्न सकिन्छ । घोराही उपमहानगरपालिकाका लागि नगर विशेष आर्थिक पुनरुत्थान योजना यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ :

२.१ अल्पकालीन कार्ययोजना

अल्पकालीन कार्ययोजना आंशिक बन्दाबन्दी कायम भएका स्थानहरूका लागि उपयोगी हुनेछ । बन्दाबन्दी कायम रहेको भन्नाले आवतजावतमा निषेध, कोभिड संक्रमित बढिरहेको र अझै बढ्न सक्ने जोखिम कायम रहेको, बजार-पसल सञ्चालनमा नआएको, आर्थिक संकट जारी रहेको तथा विद्यालयहरू बन्द रहेको अवस्थालाई बुझाउँछ ।

विषयगत क्षेत्र	गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	उपलब्धी
आर्थिक तथा व्यापारिक पुनरुत्थान	१. स्थानीय वित्तीय संस्थासँग सहकार्य गरी सिप भएका, वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका नागरिकहरू र साना तथा मझौला व्यवसायलाई सहुलियतपूर्ण कर्जा वा धितोरहित कर्जा उपलब्ध गराउन सहजिकरण गर्ने ।	वित्तीय संस्थाहरूको सहकार्यमा उपमहानगरपालिका	कर्जामा पहुँच बढी व्यवसाय गर्न पुँजीको स्रोत व्यवस्थापन हुनेछ ।
	२. विशषगरी, महिला, अशक्त वा जोखिममा रहेका समूहले सञ्चालन गरेका साना तथा मझौला उद्यमका लागि विशेष अनुदान वा ब्याजरहित कर्जाको व्यवस्था गर्ने । साना तथा मझौला व्यवसायलाई पुनः सञ्चालन,	विकास साझेदार संस्थाको सहकार्यमा उपमहानगरपालिका	जोखिममा रहेका साना तथा मझौला व्यवसाय र रोजगारी संरक्षित हुनेछन् ।

Scanned with CamScanner

विषयगत क्षेत्र	गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	उपलब्धी
	बिक्री प्रबर्द्धन, ब्रान्डिङ गरी आत्मनिर्भर बनाउन व्यवसाय विकास सेवा उपलब्ध गराउने ।		
	३. अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउन र निजी क्षेत्रलाई टेवा पुऱ्याउन नगरपालिकाले लिने व्यवसायिक करमा यो वर्ष पनि केही छुट दिने । (गत बर्ष नगरपालिकाले करमा ३० प्रतिशत छुट दिएको थियो) यसरी कर छुट दिँदा स्थानीय स्रोत-साधनको उपयोग गरी उत्पादन गर्ने र महिलाद्वारा सञ्चालित साना तथा मझौला उद्योगहरूलाई प्राथमिकतामा राख्ने ।	उपमहानगरपालिका	साना तथा मझौला व्यवसायहरूलाई तत्काल चालुपुंजीको व्यवस्थापन हुनेछ ।
	४. स्थानीय व्यापार-व्यवसायलाई संरक्षण गर्ने गरी घरबहाल सम्बन्धी नीति परिमार्जन गर्ने ।	स्थानीय व्यापारिक संघ-संस्थाहरू तथा नागरिक समाजको सहकार्यमा उपमहानगरपालिका	साना तथा मझौला व्यवसायहरूलाई तत्काल चालुपुंजीको व्यवस्थापन हुनेछ ।
	५. कृषिका लागि बिउविजन, मलखाद तथा कुखुरापालनका लागि दाना आदिको उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने । सम्भव भएसम्म त्यस्ता सामग्रीमा सहुलियत दिने ।	उपमहानगरपालिका	कृषि उपजको मूल्य श्रृंखलामा सकारात्मक टेवा पुग्नेछ ।
	६. उपमहानगरपालिकामा सहायता कक्ष (हेल्प डेस्क) स्थापना गरी संघीय सरकार, नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रदेश सरकारबाट घोषणा गरिएको निम्न राहत प्याकेजका बारेमा सचेतना फैलाउने:	उपमहानगरपालिका तथा स्थानीय वित्तीय संस्थाहरू र व्यापारिक संघ-संस्थाहरू	सरकारले घोषणा गरेको आर्थिक राहत प्याकेजमा पहुँच बढ्नेछ ।

Scanned with CamScanner

विषयगत क्षेत्र	गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	उपलब्धी
	• सहुलियतपूर्ण कर्जा • पुनर्कर्जा सुविधा • व्यवसाय निरन्तरता कर्जा योजना • संघीय तथा प्रादेशिक कार्यक्रमहरू • युवा स्वरोजगार कार्यक्रम		
अत्यावश्यक सेवामा निरन्तरता	१. संघीय सरकारले जारी गरेको निर्देशिकाअनुसार विद्यालय कक्षा पुनः सञ्चालन गर्न र संक्रमण जोखिम कम गर्नका लागि वैकल्पिक उपायहरू खोज्न विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने ।	शैक्षिक संस्थाहरूसँगको समन्वयमा उपमहानगरपालिकाको शिक्षा शाखा	विद्यालयस्तरको शिक्षण सिकाइ पुनः सुचारु हुनेछ ।
	२. विद्यालयको अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा नियमित सञ्चालनका लागि शिक्षक, विद्यालय सञ्चालक, अभिभावक तथा नगरपालिकाका प्रतिनिधि सहितको अन्तरिम समिति गठन गर्ने ।	अभिभावक तथा शैक्षिक संस्थाहरू सँगको समन्वयमा उपमहानगरपालिका	विद्यालयहरू नियमित रूपमा सञ्चालन हुनेछन् ।
	३. महामारीका कारण परेको सामाजिक तथा आर्थिक प्रभावका कारण विद्यालय नआउने तथा बीचमै पढाइ छोड्ने दर कम गर्न जनचेतना अभियान/गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने ।	शैक्षिक संस्थाहरू सँगको समन्वयमा उपमहानगरपालिका	विद्यालय नियमित आउने दरमा बृद्धि भई बीचमै पढाइ छाड्ने समस्या कम हुनेछ ।
	४. उपमहानगरपालिकाको वेभसाइटमा कोभिड-१९ सम्बन्धी सचेतना सामग्री र आवश्यक पर्दा सम्पर्क गर्न	उपमहानगरपालिका तथा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरू	जनस्वास्थ्यसम्बन्धी प्रभावकारी सञ्चार तथा पैरवी

Scanned with CamScanner

विषयगत क्षेत्र	गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	उपलब्धी
	सकिने सम्पर्क ठेगाना वा नम्बर सहितको छुट्टै सामग्री निर्माण तथा प्रवर्द्धन गर्ने । (यसले गर्दा उपमहानगरपालिकाले नियमित रूपमा आमजनता तथा सञ्चारमाध्यमहरूलाई सूचना सम्प्रेषण गरी खासगरी सामाजिक सञ्जाल र अनलाइनहरूबाट हुन सक्ने गलत तथा भ्रामक समाचार तथा जानकारीलाई नियन्त्रण गर्न मद्दत पुग्छ ।)	धरान उप-महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय वडा ५ नं. प्रदेश नेपाल	हुनेछ ।
	५. वडास्तरमा सामाजिक मनोवैज्ञानिक परामर्श सेवाको सुरुवात गर्ने ।	नागरिक समाज, विकास साझेदार संस्थाहरू, विज्ञहरूको समेत समन्वयमा उपमहानगरपालिका	नागरिकको मानसिक स्वास्थ्यमा सुधार हुनेछ ।
जोखिममा रहेका समूहलाई सहयोग	१.उप-महानगरभित्र रहेका पिछडिएका वर्ग, महिला, दलितको अवस्था र आवश्यकता पहिचान गरी लगत संकलन गर्न निर्देशिका निर्माण गर्ने । हाल भएका तथ्यांकहरूलाई समेत उपयोग गर्दै विपन्न परिवारको पहिचान गरी परिचयपत्र वितरण गर्ने ।	सहकारी तथा रोजगार प्रवर्द्धन विभाग, उप-महानगरपालिका, वडा विकास समितिहरू	उप-महानगरपालिकासँग जोखिममा रहेका समूहहरूको स्पष्ट तथ्यांक हुनेछ ।
	२. खाद्यान्नका लागि काम र नगदका लागि कामजस्ता अवधारणाहरू वडास्तरसम्म विस्तार गर्ने जसले गर्दा ग्रामिण क्षेत्रका जोखिममा रहेका समूह र विपन्न घरधुरीको उक्त सेवामा पहुँच पुग्नेछ । त्यसका	विकास साझेदार संस्थाहरू सँगको समन्वयमा उपमहानगरपालिका	जोखिममा रहेका समूहहरूको आर्थिक उपार्जनको अवसरमा बृद्धि हुनेछ ।

Scanned with CamScanner

विषयगत क्षेत्र	गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	उपलब्धी
	कार्यक्षेत्रहरू स्थानीय कृषि पुर्वाधारहरू, जस्तै कुलो, इनारको मर्मतलगायत हुन सक्छन् । उप-महानगरपालिकाको बजेटमा व्यवस्था गरिएको निमार्णसम्बन्धी परियोजना उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालन गर्ने, बाढी नियन्त्रण तथा रोकथामसम्बन्धी कार्यहरू अगाडि बढाउने ।	बाराही उप-महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, ५ नं. प्रदेश	
	३. श्रम बैंक, बेरोजगार जनसंख्याको तथ्यांक राख्ने प्रणालीको विकास गर्ने । यस्तो तथ्यांक राख्दा जोखिम समूह तथा अन्यत्रबाट रोजगारी छोडेर नगर फर्किएकाहरूसँग भएको ज्ञान, सिपको लगत, लिङ्ग, उमेर कार्य अनुभवजस्ता विषय समावेश गर्ने । त्यसलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका लागि संकलित तथ्यांकसँग एकीकृत गर्ने ।	उपमहानगरपालिका, वडा, तथा निजी क्षेत्र	श्रम बैंक तथा बेरोजगारको सिप सहितको पुर्ण तथा स्पष्ट लगत प्रणाली विकास हुनेछ ।
	४. श्रम बैंकको तथ्यांक उपयोग गरी उप-महानगरपालिकामा रोजगार सेल स्थापना गर्ने र निजी क्षेत्र तथा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमजस्ता संघीय, प्रादेशिक सरकारका कार्यक्रमहरूसँग उनीहरूको रोजगारीका लागि सहजिकरण गर्ने ।	निजी क्षेत्रसँगको समन्वयमा उपमहानगरपालिका तथा अन्य संस्थाहरू	जोखिम समूह तथा बेरोजगार जनशक्तिको सिपका आधारमा रोजगारीको अवसरमा बृद्धि हुनेछ ।
	५. कोभिड-१९ बाट प्रभावित तथा संक्रमण भएका विपन्न र कम आय भएका व्यक्ति वा घरधुरीका लागि रोजगारीको अवसर प्रदान गर्ने वा अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने ।	विकास साझेदार सस्थासँगको सहकार्यमा उप-महानगरपालिका	कोभिड-१९ बाट प्रत्यक्ष प्रभावित जोखिममा रहेका घरधुरीको आम्दानीको स्रोत सुरक्षित हुनेछ ।

Scanned with CamScanner

२.२ दीर्घकालीन कार्ययोजना

दीर्घकालीन कार्ययोजना बन्दाबन्दी हटेर जनजीवन सामान्य हुँदै गएका स्थानहरूमा लागू हुनेछ । यसको अर्थ बन्दाबन्दी पूर्ण हटेको वा केही स्थानमा मात्र रहेको, कोभिड-१९ का नयाँ संक्रमित नभेटिएको वा संक्रमण स्थिर रहेको, सबैजसो बजार तथा पसलहरू खुलेको र विद्यालयहरू सञ्चालनमा आएको अवस्था हो ।

विषयगत क्षेत्र	गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	उपलब्धी
आर्थिक तथा व्यापारिक पुनरुत्थान	१.स्थानीय साना तथा मझौला व्यवसायको प्रवर्द्धनका लागि भर्चुअल बजार प्रणालीको विकास गर्ने । यसका लागि सम्भावित उत्पादनहरू मह, दुध, वनमा आधारित उत्पादनहरू आदि हुन् । (८८.७१ प्रतिशतभन्दा बढीसँग मोबाइल फोन भएको र ३१ प्रतिशतभन्दा बढी घरधुरीमा इन्टरनेट पहुँच भएको घोराही उपमहानगरपालिकामा भर्चुअल बजारको सम्भाव्यता बलियो छ ।)	उद्योग तथा व्यवसाय प्रबर्द्धन इकाई, निजी क्षेत्र, विकास साझेदार संस्थाहरू	स्थानीय उत्पादनले बजार पाउनेछन् ।
	२. व्यवसाय तथा अर्थतन्त्रको पुनरुत्थानका लागि निजी क्षेत्र र सरकारको नियमित संवादका लागि सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको संयन्त्र विकास गर्ने । उक्त संयन्त्रमा विभिन्न विषयगत क्षेत्र अनुसारका उपसमूहहरू बनाउने जस्तै: कृषि, निर्माण क्षेत्र, महिला उद्यम आदि । यस्तो समूहका सम्भावित सदस्यहरू: • घोराही उपमहानगरपालिका • उद्योग वाणिज्य संघको स्थानीय शाखा	विकास साझेदार संस्थाहरूको सहयोगमा उप-महानगरपालिका	नीजि क्षेत्र र उपमहानगरपालिका बीच नियमित संवादको संयन्त्र विकास भई व्यवसायिक समस्या समाधानमा सहयोग पुग्नेछ ।

Scanned with CamScanner

	• महिला उद्यमीहरूको स्थानीय संघ-संस्था • उद्योग परिसंघको स्थानीय समिति • विषय र सरोकारका आधारमा अन्य संघ-संस्था वा क्षेत्र ।		
	३. दीर्घकालीन भू-उपयोगका लागि भूमि बैंकको स्थापना गर्ने र व्यवसायिक कृषि वा खेतीपातीका लागि भाडामा दिने । यसको दिगो, पारदर्शी र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक निर्देशिका निर्माण गर्ने ।	उप-महानगरपालिका	कृषि तथा पशुपालनका लागि दीर्घकालीन रुपमा उपयुक्त जमिनको उपलब्धता बढ्नेछ ।
	४. सार्वजनिक-निजी साझेदारी मोडलबाट सञ्चालन हुन सक्ने परियोजनाको पहिचान गरी परियोजना बैंकको विकास गर्ने ।	निजी क्षेत्रको सहकार्यमा उप-महानगरपालिका	सार्वजनिक-निजी साझेदारीका सम्भाव्य परियोजनाहरू सुरु हुनेछन् ।
	५. इ-सेवा, खल्ती वा यस्तै सेवा दिने भुक्तानी सेवा प्रदायकसँग सहकार्य गरी विद्युतीय कारोवारलाई प्रबर्द्धन गर्ने ।	सेवा दिने वित्तीय संस्थाहरू, विकास साझेदार र व्यापारिक संघ-संस्थाहरूको सहकार्यमा उपमहानगरपालिका	कोभिड-१९ को संक्रमणको जोखिम कम भई वित्तीय कारोबार सहज हुनेछ ।
	६. आन्तरिक पर्यटकलाई आकर्षित गर्न स्थानीय पर्यटन व्यवसायीहरू समेतको सहकार्यमा आकर्षक पर्यटन प्याकेज विकास गर्ने ।	पर्यटन व्यवसायीको सहकार्यमा उप-महानगरपालिका	आन्तरिक पर्यटकको आवतजावत र पर्यटन गतिविधिहरूमा बृद्धि हुनेछ ।
अत्यावश्यक सेवामा निरन्तरता	१.उप-महानगरपालिकाले दिने सेवाहरूलाई प्रविधिमा आधारित बनाई अनलाइनबाटै सेवा लिने सक्ने प्रणालीको विकास गर्ने ।	उपमहानगरपालिका	सेवा प्रवाहको गुणस्तरमा सुधार हुनेछ ।
	२. जोखिम समूहको आवाज प्रतिबिम्बित गराउन, उनीहरूका आवश्यकता, गुनासा र प्राथमिकता सम्बोधन गर्न नगरस्तरीय	उपमहानगरपालिका	नगरपालिकाको योजना तथा कार्यक्रममा जोखिम समूहको

Scanned with CamScanner

	संयन्त्र निर्माण गर्ने ।		उपस्थिति र सहभागिता बढ्नेछ ।
जोखिममा रहेका समूहलाई सहयोग	१. जोखिममा रहेका समूहहरू विशेषगरी कम आय भएका परिवार, सुकुम्बासी, अशक्त द्वन्द्व पिडितहरूको ज्ञान तथा सिप बृद्धिका लागि आवश्यक तालिम प्रदान गरी आर्थिक उपार्जनको अवसर बृद्धि गर्ने तथा दिगो रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्ने ।	उप-महानगरपालिका, सिप विकासका क्षेत्रमा कार्यरत विकास साझेदार संस्थाहरू	जोखिम समूहका लागि आर्थिक उपार्जनको स्रोतमा बृद्धि हुनेछ ।
	२. विकास साझेदारहरू सँगको समेत सहकार्यमा व्यवसाय विकास सेवा सहितको स्वरोजगार व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्न नगद अनुदान तथा सुरुवाति पुँजी (सिड क्यापिटल) उपलब्ध गराउने । .(हाल उप-महानगरपालिकाले दिइरहेको अनुदानहरू: कृषि तथा पशुपालनका लागि अनुदान, कृषि आधुनिकिकरण अनुदान आदि)	स्वरोजगार विकास कार्यक्रम, नगर कृषि इकाई, विकास साझेदार, उप-महानगरपालिका	बजार तथा व्यापारमा विस्तार हुनेछ ।
	३. जोखिम समूहहरू, विशेषगरी गर्भवती महिला, सुत्केरी आमा, एकल महिलाहरूलाई निशुल्क वा सहुलियतपूर्ण दरमा स्वास्थ्य बिमाको सेवा उपलब्ध गराउने । त्यस्तै संघीय स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमका लागि पनि आवश्यक सहजिकरण गर्ने ।	जीवनबिमा सेवा प्रदायक संस्थाहरू सँगको समन्वयमा उपमहानगरपालिका	जोखिम समूहको जनस्वास्थ्य समस्यामा कमी आउनेछ ।

Scanned with CamScanner

आज मिति २०८१ साल पौष ... गते ... USAID को आर्थिक सहयोगमा नेश्र द्वारा सञ्चालित तयार नेपाल सुदूर पश्चिम ... परियोजना अन्तर्गत Sharing and Launching of Private Sector Landscape Assessment Report कार्य ... नगरपालिकाका ... को अध्यक्षतामा देहाय बमोजिम उपस्थित भयौं।

क्र.सं.	नाम / थर	ठेगाना	संस्था / पद	जातजाति	लिङ्ग	उमेर	फोन नं.	हस्ताक्षर
१	[illegible] चौधरी	घोराही [illegible]	नगर प्रमुख घोराही उपमहानगरपालिका	[illegible]	पुरुष	४३	9857831111	[signature]
२	[illegible]	" " "	" [illegible] "	[illegible]	महिला	४२	[illegible]	[signature]
३	[illegible]	" [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
५	[illegible]	घोराही [illegible]	[illegible]	"	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
६	[illegible] चौधरी	घोराही [illegible]	"	थारु	"	३८	[illegible]	[signature]
७	[illegible]	" [illegible]	" "	[illegible]	"	४३	[illegible]	[signature]
८	[illegible] शर्मा	घोराही -[illegible]	[illegible]	ब्राह्मण	पु.	२८	[illegible]	[signature]
९	[illegible]	" " [illegible]	" " [illegible]	क्षेत्री	पु.	५९	[illegible]	[signature]
१०	[illegible]	" " [illegible]	घोराही चेम्बर अफ कमर्स अध्यक्ष	जनजाति	म.	४६	[illegible]	[signature]
११	[illegible]	" " [illegible]	" " [illegible]	"	म	४८	[illegible]	[signature]
१२	[illegible] घर्ती	घोराही १६	प्रेस संयोजक / घोराही उपमहानगर	"	पु	३२	[illegible]	[signature]
१३	[illegible]	घोराही -[illegible]	[illegible]	क्षेत्री	"	[illegible]	[illegible]	[signature]
१४	राम मणि पाण्डे	" [illegible]	" " [illegible]	ब्राह्मण	"	[illegible]	[illegible]	[signature]
१५	माधव प्रसाद चौधरी	घोराही -[illegible]	अध्यक्ष घोराही [illegible] -[illegible]	जनजाति	पु	[illegible]	[illegible]	[signature]
१६	चन्द्र प्रसाद चौधरी	घोराही -[illegible]	अध्यक्ष " -[illegible]	"	"	[illegible]	[illegible]	[signature]
१७	[illegible] चौधरी	घोराही -[illegible]	वडा अध्यक्ष -[illegible]	"	"	[illegible]	[illegible]	[signature]
१८	[illegible]	घोराही -[illegible]	[illegible] अध्यक्ष	ब्राह्मण	पु.	[illegible]	[illegible]	[signature]
१९	[illegible] घर्ती	घोराही -[illegible]	वडा [illegible] - घोराही [illegible]	जनजाति	पु.	[illegible]	[illegible]	[signature]
२०	[illegible]	[illegible]	प्र.प्र.क्रि.	क्षेत्री	"	[illegible]	[illegible]	[signature]
२१	[illegible] सार्की	घोराही -[illegible]	घोराही उ.म.पा. -[illegible] [illegible]	दलित	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
२२	[illegible]	घोराही -१६	Nepal Economic Forum	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
२३	[illegible] दाहाल	घोराही -[illegible]	वडा अध्यक्ष	ब्राह्मण	पु.	[illegible]	[illegible]	[signature]
२४	पिकी डाँगी	तु.न.पा. [illegible]	Program Director, BASE organization	क्षेत्री	म	३६	[illegible]	[signature]
२५	जगदिश प्रसाद चौधरी	घोराही -१२	नेप, LED Officer	जनजाति	पु	४०	[illegible]	[signature]
२६	[illegible] चौधरी	घोराही १५	ने RSDO	जनजाति	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
२७	[illegible] चौधरी	"	सचिव, [illegible]	"	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
२८	[illegible] थारु	तुल्सीपुर -[illegible]	तयार नेपाल [illegible]	"	पु.	[illegible]	[illegible]	[signature]

क्र.सं.	नाम/थर	ठेगाना	संस्था/पद	जातजाति	लिङ्ग	उमेर	फोन नं.	दस्तखत
२९	पुष्पा लिम्बु	[illegible] १२	वडा सदस्य	दलित	पु	३२	९८०६७६६४४२	पुष्पा
३०	गोविन्द परसेल	नयाँ नेपाल घोराही	FSO - नयाँ नेपाल	क्षेत्री	पु	३७	९८४५७२१५४७	
३१	शान्ता खड्का	घोराही - १५	सि.प.	ब्राह्मण	म.	२८	९८५८०२३३००	शान्ता
३२	रविलाल घर्तिमगर	घोराही - १३	वडा अध्यक्ष - १३	जनजाती	पु.	४०	९८४६०१२०१३	
३३	किलमाया पुन्नायोकी	घोराही - १५	का.स.	क्षेत्री	म.	४०		किमल
३४	रुपकली विश्वकर्मा	" "	"	दलित	म.	४८	९८४२५४२०१०६	रुपकली

१. प्रस्ताव तथा निर्णय: निजी क्षेत्रको अवस्था लेखाजोखा प्रतिवेदनको समीक्षा। [illegible] (नेपाल) र घोराही उप-महानगरपालिका, तयार नेपाल परियोजनाका टिम संग समन्वय गरी मिति २०७८ साल पौष २१ गते घोराहीमा निजी क्षेत्रको अवस्था लेखाजोखा प्रतिवेदन समीक्षा कार्यक्रम आयोजना गरी उक्त कार्यक्रममा युएसएआईडी को तयार नेपाल परियोजना अन्तर्गत नेपाल इकोनोमिक फोरमले तयार गरेको निजी क्षेत्रको अवस्था लेखाजोखा प्रतिवेदन प्रस्तुत गरियो। सरोकारवाला निकायहरुले प्रस्तुत गरेको प्रतिवेदनको विषयमा आ-आफ्नो सुझाव सल्लाह दिनु भएको थियो।

२. प्रस्ताव तथा निर्णय: आर्थिक पुनर्लाभ योजना हस्तान्तरण

यस कार्यक्रममा नेसले नेपाल इकोनोमिक फोरमले युएसएआईडीको तयार नेपाल परियोजना अन्तर्गत निर्माण गरेको आर्थिक पुनर्लाभ योजना घोराही उपमहानगरपालिकाका नगर प्रमुख ज्यूलाई हस्तान्तरण गरियो। हस्तान्तरण गरेको आर्थिक पुनर्लाभ योजनालाई घोराही उपमहानगरपालिकाले आफ्नो नीति तथा कार्यक्रमहरुमा सम्भव भए सम्म समावेश गर्ने गराउने सर्वसम्मत निर्णय गरियो।

Scanned with CamScanner